តិរច្ឆានវិជ្ជា

អត្ថាធិ

១. អង្គំ *ការទាយអវយវៈខ្លះ*

២. និមិត្តំ *ទាយនិមិត្ត (ហេតុ) ខ្លះ*

៣. ឧប្បាតំ *ទាយឧត្បាត គឺធ្លាក់ចុះនៃហេតុធំៗ មានរន្ទះបាញ់ ជាដើមខ្លះ*

៤. សុបិនំ *ទាយយល់សប្តិខ្លះ*

៥. លក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈខ្លះ*

៦. មូសិកច្ឆិន្នំ *ទាយវត្ថុមានសំពត់ជាដើមដែលកណ្តុរកាត់ខ្លះ*

៧. អគ្គិហោមំ *និយាយអំពីការបូជាដោយភ្លើងខ្លះ*

៨. ទព្វិហោមំ *និយាយអំពីការបូជាដោយវែកខ្លះ*

៩. ថុសហោមំ *និយាយអំពីការបូជាដោយអង្កាមខ្លះ*

១០. កណហោមំ *និយាយអំពីការបូជាដោយកុណ្តកខ្លះ*

១១. តណ្ឌុលហោមំ *និយាយអំពីការបូជាដោយអង្ករខ្លះ*

១២. សប្បិហោមំ *និយាយអំពីការបូជាដោយទឹកដោះរាវខ្លះ*

១៣. តេលហោមំ *និយាយអំពីការបូជាដោយប្រេងខ្លះ*

១៤. មុខហោមំ *និយាយអំពីការបូជាដោយមាត់ខ្លះ*

១៥. លោហិតហោមំ និយាយអំពីការបូជាដោយឈាមខ្វះ

១៦. អង្គវិជ្ជា វិជ្ជាសម្រាប់ទាយអវយវៈខ្វះ

១៧. វត្ថុវិជ្ជា វិជ្ជាសម្រាប់ទាយទីភូមិឋាន (ជាឲ្យទុក្ខឲ្យសុខ) ខ្វះ

១៨. ខត្តវិជ្ជា វិជ្ជាសម្រាប់ទាយទីស្រែចម្ការខ្វះ

១៩. សិវវិជ្ជា វិជ្ជាស្គាល់ព្រៃខ្មោចខ្វះ

២០. ភូតវិជ្ជា វិជ្ជាចាប់ខ្មោចខ្វះ

២១. ភូរិវិជ្ជា វិជ្ជាសម្រាប់ការពាររក្សាភូមិផ្ទះខ្វះ

២២. អហិវិជ្ជា វិជ្ជាស្ដោះពស់ខ្វះ

២៣. វិសវិជ្ជា វិជ្ជារក្សាពិសខ្វះ

២៤. វិច្ឆិកវិជ្ជា វិជ្ជាស្ដោះខ្ទួយទិចខ្វះ

២៥. មូសិកវិជ្ជា វិជ្ជាស្ដោះកណ្ដុរខាំខ្វះ

២៦. សកុណវិជ្ជា វិជ្ជាសំរាប់ទាយសម្រែកសត្វស្លាបខ្វះ

២៧. វាយសវិជ្ជា វិជ្ជាសម្រាប់ទាយសម្រែកក្អែកខ្វះ

២៨. បក្កជ្ឈានំ វិជ្ជាសម្រាប់ទាយអាយុខ្វះ

២៩. សរបរិត្តាណំ វិជ្ជាសម្រាប់រាំងសរខ្វះ

៣០. មិគចក្កំ វិជ្ជាសម្រាប់មើលនូវស្នាមជើងម្រឹគគឺសត្វជើង ៤ ទាំងអស់ខ្វះ ។

មណិលក្ខណាទិ

៣១. មណិលក្ខណំ *ការទាយលក្ខណៈកែវមណីខ្វះ*

៣២. វត្ថលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈសំពត់ខ្វះ*

៣៣. ទណ្ឌលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈដំបងឬឈើច្រត់ខ្វះ*

៣៤. សត្ថលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈសស្ត្រាខ្វះ*

៣៥. អសិលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈដាវខ្វះ*

៣៦. ឧសុលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈសរខ្វះ*

៣៧. ធនុលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈធ្នូខ្វះ*

៣៨. អាវុធលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈអាវុធខ្វះ*

៣៩. ឥត្ថិលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈស្រីខ្វះ*

៤០. បុរិសលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈប្រុសខ្វះ*

៤១. កុមារលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈក្មេងប្រុសខ្វះ*

៤២. កុមារិលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈក្មេងស្រីខ្វះ*

៤៣. ទាសលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈខ្ញុំប្រុសខ្វះ*

៤៤. ទាសិលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈខ្ញុំស្រីខ្វះ*

៤៥. ហត្ថិលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈដំរីខ្វះ*

៤៦. អស្សលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈសេះខ្វះ*

៤៧. មហឹសលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈក្របីខ្វះ*

៤៨. ឧសភលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈគោឧសភខ្វះ*

៤៩. គោលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈគោខ្វះ*

៥០. អជលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈពពែខ្វះ*

៥១. មេណ្ឌលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈកែះខ្វះ*

៥២. កុក្កុដលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈមាន់ខ្វះ*

៥៣. វដ្តកលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈចាបឬក្រួចខ្វះ*

៥៤. គោធាលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈទន្សងខ្វះ*

៥៥. កណ្ណិកាលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈគ្រឿងប្រដាប់ឬកំពូលផ្ទះខ្វះ*

៥៦. កច្ឆបលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈអណ្តើកខ្វះ*

៥៧. មិគលក្ខណំ *ទាយលក្ខណៈម្រឹគខ្វះ ។*

រញ្ញោទិ

៥៨. រញ្ញំ និយ្យានំ ភវិស្សតិ *ទាយការលើកទ័ពថា ព្រះរាជាគួរស្តេចចេញទៅ* (*ក្នុងថ្ងៃនោះ*)

៥៩. រញ្ញំ អនិយ្យានំ ភវិស្សតិ *ព្រះរាជា គួរស្តេចចូលមកវិញ* (*ក្នុងថ្ងៃនោះ*) ។

៦០. អព្ភន្តរានំ រញ្ញំ ឧបយានំ ភវិស្សតិ *ព្រះរាជាខាងក្នុងនឹងរុករានចូលទៅ ។*

៦១. ពាហិរានំ រញ្ញំ អបយានំ ភវិស្សតិ *ព្រះរាជាខាងក្រៅនឹងថយចេញទៅ ។*

៦២. ពាហិរានំ រញ្ញំ ឧបយានំ ភវិស្សតិ *ព្រះរាជាខាងក្រៅនឹងរុករានចូលមក ។*

៦៣. អព្ភន្តរានំ រញ្ញំ អបយានំ ភវិស្សតិ *ព្រះរាជាខាងក្នុងនឹងថយចេញទៅ ។*

៦៤. អព្ភន្តរានំ រញ្ញំ ជយោ ភវិស្សតិ *ព្រះរាជាខាងក្នុងនឹងមានជ័យជំនះ ។*

៦៥. ពាហិរានំ រញ្ញំ បរាជយោ ភវិស្សតិ *ព្រះរាជាខាងក្រៅនឹងបរាជ័យ ។*

៦៦. ពាហិរានំ រញ្ញំ ជយោ ភវិស្សតិ *ព្រះរាជាខាងក្រៅ នឹងមានជ័យជំនះ ។*

៦៧. អព្ភន្តរានំ រញ្ញំ បរាជយោ ភវិស្សតិ *ព្រះរាជាខាងក្នុងនឹងបរាជ័យ ។*

៦៨. ឥតិ ឥមស្ស ជយោ ភវិស្សតិ *ព្រះរាជាអង្គនេះនឹងមានជ័យជំនះ*

៦៩. ឥមស្ស បរាជយោ ភវិស្សតិ *ឯព្រះរាជាអង្គនេះនឹងបរាជ័យ ។*

ចន្ទគ្គាហោទិ

៧០. ចន្ទគ្គាហោ ភវិស្សតិ *ការទាយថា (ក្នុងថ្ងៃឯណោះ) នឹងមានចន្ទ្រគ្រាះ ។*

៧១. សូរិយគ្គាហោ ភវិស្សតិ *ការទាយថា (ក្នុងថ្ងៃឯណោះ) នឹងមានសូរ្យគ្រាះ ។*

៧២. នក្ខត្តគ្គាហោ ភវិស្សតិ *ការទាយថា (ក្នុងថ្ងៃឯណោះ) នឹងមាននក្សត្រគ្រាះ គឺផ្កាយព្រះគ្រោះដើររួមចូលគ្នា ឬដើររំលងព្រះអាទិត្យព្រះចន្ទ្រ ឬផ្កាយណាមួយ ។*

៧៣. ចន្ទិមសូរិយានំ បថគមនំ ភវិស្សតិ *ព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យនឹងដើរតាមផ្លូវត្រូវគ្នា ។*

៧៤. ចន្ទិមសូរិយានំ ឧប្បថគមនំ ភវិស្សតិ *ព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យនឹងដើរខុសផ្លូវគ្នា ។*

៧៥. នក្ខត្តានំ បថគមនំ ភវិស្សតិ *ផ្កាយទាំងឡាយនឹងដើរតាមផ្លូវត្រូវគ្នា ។*

៧៦. នក្ខត្តានំ ឧប្បថគមនំ ភវិស្សតិ *ផ្កាយទាំងឡាយនឹងដើរខុសផ្លូវគ្នា ។*

៧៧. ឧក្កាបាតោ ភវិស្សតិ *នឹងមានឧក្កាបាត ។*

៧៨. ទិសាឌាហោ ភវិស្សតិ *នឹងកើតមានកម្តៅក្នុងទិស ។*

៧៩. ភូមិចាលោ ភវិស្សតិ *នឹងមានកម្រើកផែនដី ។*

៨០. ទេវទុទ្រភិ ភវិស្សតិ *នឹងមានផ្គរលាន់ (ឥតមានភ្លៀង) ។*

៨១. ចន្ទិមសូរិយនក្ខត្តានំ ឧគ្គមនំ ឱគមនំ សំកិលេសំ វោទានំ ភវិស្សតិ *ព្រះចន្ទ្រ ព្រះអាទិត្យ ផ្កាយនឹងរះឡើង ឬអស្តង្គតទៅវិញ នឹងសៅហ្មង ឬផូរផង់ ។*

៨២. ឯវំវិបាកោ ចន្ទគ្គាហោ ភវិស្សតិ *ចន្ទ្រគ្រាះ នឹងបណ្តាលឲ្យបានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ (ដល់សត្វលោក) ។*

៨៣. ឯវំវិបាកោ សូរិយគ្គាហោ ភវិស្សតិ *សូរ្យគ្រាះនឹងបណ្តាលឲ្យមានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ*

៨៤. ឯវំវិបាកោ នក្ខត្តគ្គាហោ ភវិស្សតិ *នក្សត្រគ្រាះនឹងបណ្តាលឲ្យមានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ ។*

៨៥. ឯវំវិបាកំ ចន្ទិមសូរិយានំ បថគមនំ ភវិស្សតិ *ព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យ ដើរតាមផ្លូវត្រូវគ្នា នឹងបណ្តាលឲ្យមានសុខ ទុក្ខយ៉ាងនេះ ។*

៨៦. ឯវំវិបាកំ ចន្ទិមសូរិយានំ ឧប្បថគមនំ ភវិស្សតិ *ព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យ ដើរខុសផ្លូវគ្នា នឹងបណ្តាលឲ្យមានសុខទុក្ខ យ៉ាងនេះ ។*

៨៧. ឯវិរិបាកំ នក្ខត្តានំ បថគមនំ ភវិស្សតិ *ពួកផ្កាយ ដើរតាមផ្លូវត្រូវគ្នា នឹងបណ្ដាលឲ្យមានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ ។*

៨៨. ឯវិរិបាកំ នក្ខត្តានំ ឧប្បថគមនំ ភវិស្សតិ *ពួកផ្កាយ ដើរខុសផ្លូវគ្នា នឹងបណ្ដាលឲ្យមានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ ។*

៨៩. ឯវិរិបាកោ ឧក្កាបាតោ ភវិស្សតិ *ឧក្កាបាត នឹងបណ្ដាល ឲ្យមានទុក្ខសុខយ៉ាងនេះ ។*

៩០. ឯវិរិបាកោ ទិសាឌាហោ ភវិស្សតិ *កម្ដៅក្នុងទិស នឹងបណ្ដាលឲ្យមានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ ។*

៩១. ឯវិរិបាកោ ភូមិចាលោ ភវិស្សតិ *ការកម្រើកផែនដី នឹងបណ្ដាលឲ្យមានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ ។*

៩២. ឯវិរិបាកោ ទេវទុទ្រភិ ភវិស្សតិ *ផ្គរលាន់ (ឥតមានភ្លៀង) នឹង បណ្ដាលឲ្យមានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ ។*

៩៣. ឯវិរិបាកំ ចន្ទិមសូរិយនក្ខត្តានំ ឧគ្គមនំ ឱគមនំ សំកិលេសំ វោទានំ ភវិស្សតិ *ព្រះចន្ទព្រះអាទិត្យនិងផ្កាយរះឡើង ឬអស្ដង្គត ទៅវិញ សៅហ្មងឬផូរផង់ នឹងបណ្ដាលឲ្យមានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ ។*

សុវុដ្ឋិកាទិ

៩៤. សុវុដ្ឋិកា ភវិស្សតិ *ការទាយថា (ក្នុងឆ្នាំនេះ) ភ្លៀងស្រួល ។*

៩៥. ទុព្ពុដ្ឋិកា ភវិស្សតិ *នឹងមានភ្លៀងធ្លាក់មិនស្រួល ។*

៩៦. សុភិក្ខំ ភវិស្សតិ *នឹងមានបាយសម្បូណ៌ ។*

៩៧. ទុព្ភិក្ខំ ភវិស្សតិ *នឹងមានបាយក្រ ។*

៩៨. ខេមំ ភវិស្សតិ *នឹងមានសេចក្ដីក្សេមក្សាន្ត ។*

៩៩. ភយំ ភវិស្សតិ *នឹងមានភ័យ ។*

១០០. រោគោ ភវិស្សតិ *នឹងមានរោគ ។*

១០១. អារោគ្យំ ភវិស្សតិ *នឹងមិនមានរោគ ។*

១០២. មុទ្ទា *ការរាប់ដោយដៃទទេ*

១០៣. គណនា *ការរាប់ដោយវិធីទព្វន្ត*

១០៤. សង្ខានំ *រាប់បូក*

១០៥. ការវេយ្យំ *កាព្យឃ្លោង*

១០៦. លោកាយតំ *គម្ពីរលោកាយតៈ។*

អាវាហនាទិ

១០៧. អាវាហនំ *វិធីរៀបអាវាហមង្គលខ្វះ*

១០៨. វិវាហនំ *វិធីរៀបវិវាហមង្គលខ្វះ*

១០៩. សំវរណំ *វិធីធ្វើឲ្យព្រមព្រៀងគ្នា (ស្នេហ៍) ខ្វះ*

១១០. វិវរណំ *វិធីធ្វើឲ្យព្រាត់ប្រាសគ្នា (បង់ចំណែង) ខ្វះ*

១១១. សំកិរណំ *វិធីប្រមូលទ្រព្យខ្វះ*

១១២. វិកិរណំ *វិធីប្រកបជំនួញខ្វះ*

១១៣. សុភគករណំ *វិធីធ្វើឲ្យចូលចិត្តស្រឡាញ់គ្នា ឬធ្វើឲ្យមានសិរីខ្វះ*

១១៤. ទុព្ភគករណំ *វិធីធ្វើឲ្យស្អប់គ្នាខ្លះ*

១១៥. វិរុទ្ធគព្ភករណំ *វិធីធ្វើគភ៌ដែលបំរុងនឹងវិនាសមិនឲ្យវិនាសខ្លះ*

១១៦. ជិវ្ហានិពន្ធនំ *វិធីចងអណ្ដាតឲ្យរឹងដោយមន្តខ្លះ*

១១៧. ហនុសំហននំ *វិធីចងចង្កាឲ្យរឹងខ្លះ*

១១៨. ហត្ថាភិជប្បនំ *វិធីសូត្ររបៀនដើម្បីមិនឲ្យឮសំឡេងដោយដៃខ្លះ*

១១៩. ហនុជប្បនំ *វិធីសូត្ររបៀនដើម្បីមិនឲ្យឮសំឡេងដោយចង្កាខ្លះ*

១២០. កណ្ណជប្បនំ *វិធីសូត្ររបៀនដើម្បីមិនឲ្យឮសំឡេងដោយត្រចៀកខ្លះ*

១២១. អាទាសបញ្ហំ *ប្រស្នាកញ្ចក់ គឺមន្តខាបយកទេវតាឲ្យមកនៅនឹងកញ្ចក់ ហើយសួរប្រស្នាខ្លះ*

១២២. កុមារិកបញ្ហំ *ប្រស្នាកុមារី គឺមន្តបញ្ចូលទេវតាក្នុងសរីរៈនៃកុមារីហើយសួរប្រស្នាខ្លះ*

១២៣. ទេវបញ្ហំ *ប្រស្នាទេវតា គឺមន្តបញ្ចូលទេវតាក្នុងសរីរៈនៃទាសី ហើយសួរប្រស្នាខ្លះ*

១២៤. អាទិច្ចុបដ្ឋានំ *វិធីបម្រើព្រះអាទិត្យខ្លះ*

១២៥. មហតុបដ្ឋានំ *វិធីបម្រើមហាព្រហ្មខ្លះ*

១២៦. អព្ភុជ្ជលនំ *វិធីបញ្ចេញភ្លើងអំពីមាត់ដោយមន្តខ្លះ*

១២៧. សិរិវ្ហាយនំ *វិធីហៅសិរីឲ្យមកឋិតក្នុងសរីរៈខ្លះ ។*

សន្តិកម្មាទិ

១២៨. សន្តិកម្មំ *ការបន់ស្រន់ខ្វះ*

១២៩. បណិធិកម្មំ *លាបំណន់ខ្វះ*

១៣០. ភូតកម្មំ *ធ្វើមន្តសម្រាប់ការពារបិសាចខ្វះ*

១៣១. ភូរិកម្មំ *ធ្វើមន្តសម្រាប់ការពារផ្ទះខ្វះ*

១៣២. វស្សកម្មំ *ធ្វើខ្ទើយឲ្យដូចជាប្រុសខ្វះ*

១៣៣. វោស្សកម្មំ *ធ្វើប្រុសឲ្យដូចជាខ្ទើយគឺក្ទៀវខ្វះ*

១៣៤. វត្ថុកម្មំ *ធ្វើពិធីសង់ផ្ទះលើទីដី ដែលមិនធ្លាប់បានធ្វើខ្វះ*

១៣៥. វត្ថុបរិកម្មំ *ធ្វើពលិកម្មនៅទីដីសង់ផ្ទះខ្វះ*

១៣៦. អាចមនំ *ជម្រះមុខឲ្យស្អាតដោយទឹកឲ្យគេខ្វះ*

១៣៧. ន្ហាបនំ *ស្រោចទឹកបង្ក់ប្រសិទ្ធិ៍ឲ្យគេខ្វះ*

១៣៨. ជុហនំ *បូជាភ្លើងឲ្យគេខ្វះ*

១៣៩. វមនំ *ផ្សំថ្នាំសម្រាប់ឲ្យក្អួតខ្វះ*

១៤០. វិរេចនំ *ផ្សំថ្នាំបញ្ចុះខ្វះ*

១៤១. ឧទ្ធំវិរេចនំ *ផ្សំថ្នាំកម្ចាត់បង់នូវទោសខាងលើខ្វះ*

១៤២. អធោវិរេចនំ *ផ្សំថ្នាំកម្ចាត់បង់នូវទោសខាងក្រោមខ្វះ*

១៤៣. សីសវិរេចនំ *ផ្សំថ្នាំកម្ចាត់បង់នូវទោសក្នុងក្បាលខ្វះ*

១៤៤. កណ្ណតេលំ *ស្ទប្រេងសម្រាប់បន្តក់ត្រចៀកខ្លះ*

១៤៥. នេត្តតប្បនំ *ស្ទប្រេងសម្រាប់ស្អំភ្នែកខ្លះ*

១៤៦. នត្ថុកម្មំ *ផ្សំថ្នាំសម្រាប់ហិតខ្លះ*

១៤៧. អញ្ជនំ *ផ្សំថ្នាំសម្រាប់លាបបង្កាត់ខ្លះ*

១៤៨. បច្ចញ្ជនំ *ផ្សំថ្នាំត្រជាក់សម្រាប់លាបស្រលាបខ្លះ*

១៤៩. សាលាកិយំ *ធ្វើវេជ្ជកម្មរក្សាភ្នែកខ្លះ*

១៥០. សល្លកត្តិយំ *ធ្វើកម្មរបស់ពេទ្យខ្លះ*

១៥១. ទារកតិកិច្ឆា *ធ្វើពេទ្យរក្សាកូនក្មេងខ្លះ*

១៥២. មូលភេសជ្ជានំ អនុប្បទានំ *ដាក់ថ្នាំក្រោយឲ្យជួយកម្លាំងថ្នាំមុនខ្លះ*

១៥៣. ឱសធីនំ បដិមោក្ខោ *លាងថ្នាំដើមចេញខ្លះ ។*

(*សុត្តន្តបិដក ទីឃនិកាយ សីលក្ខន្ធវគ្គ ព្រហ្មជាលសូត្រ មហាសីល*)

ចាចិត្តិយកណ្ឌ ចិត្តាគារវគ្គ តិរច្ឆានវិជ្ជាបរិយាបុណសិក្ខាបទ

យា បន ភិក្ខុនី តិរច្ឆានវិជ្ជំ បរិយាបុណេយ្យ ចាចិត្តិយំ *ភិក្ខុនីណាមួយរៀនតិរច្ឆានវិជ្ជា ភិក្ខុនីនោះ ត្រូវអាបត្តិបាចិត្តិយ ។*

ពាហិរកំ អនត្ថសំហិតន្តិ ហត្ថិអស្សរថធនុថរុសិប្បអាថព្ពណខីលនវសីករណសោសាបនមន្តាគទប្បយោគាទិភេទំ បរូបឃាតករំ។ **បរិត្តន្តិ** យក្ខបរិត្តនាគមណ្ឌលាទិភេទំ សព្ពម្បិ វដ្តតិ។

វិនយបិដក ចូឡវគ្គ ខុទ្ទកវត្ថុក្ខន្ធកៈ

ន ភិក្ខវេ តិរច្ឆានវិជ្ជា បរិយាបុណិតព្វា យោ បរិយាបុណេយ្យ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវរៀនតិរច្ឆានវិជ្ជាទេ ភិក្ខុណារៀន ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។